

2023

SANSKRIT

Paper : SAN-0100104

(Introduction to Sanskrit)

(संस्कृत साहित्यस्य परिचयः)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

UNIT-I

(Introduction to Vedic Literature)

(वैदिक साहित्यस्य परिचयः)

Marks : 20

1. Answer the following : 1×6=6

अधस्तनानाम् उत्तरं प्रदेयम् :

(a) Which type of Vedic hymn has been considered as the source of Sanskrit drama ?

Contd.

वेदस्य वैदिकसूक्त संस्कृतनाटकस्य मूलम् ?

(b) What is the other name of the Veda ?
वेदस्य अपरं नाम किमस्ति ?

c) Tāṇḍya is the other name of the _____
Brahmaṇa. (Fill in the blank)

ताण्डयम् इति _____ ब्राह्मणस्य अपरं नाम ।
(रिक्त स्थानं पूरयतु)

Who is the writer of the book, *Vedar Parichay* ?

‘वेदर परिचय’ इति ग्रन्थस्य रचयिता कः ?

The term *Vedānta* is applied to the following work (Āraṇyaka/Upaniṣad)
(Choose the correct word)

वेदान्त इति पदस्य उपयोगे भवति निम्नोच्छ्रितस्य
ग्रन्थस्य प्रसङ्गे — (आरण्यकम्/उपनिषत्)

(शुद्धम् उत्तरं चिनोतु)

How many Vedāṅgas are there ?

वेदाङ्गानि कतिविधानि भवन्ति ?

2. Write short notes on **any two** of the following:

अथस्तनेषु पदद्वयवियये टिप्पणी लेखनीया :

2×2=4

ऋषिः, देवता, मन्त्र, निरुक्तम्।

3. Answer **any one** of the following : 10
अथस्तनेषु एकस्य उत्तरं लेखनीयम् :

(a) Write a note on Brahmaṇa literature with a special note on the *Śatapathabrahmaṇa*.

शतपथब्राह्मण विषये सविशेषं प्रतिपाद्य ब्राह्मणसाहित्यप्रसङ्गे
एका टिप्पणी विरचनीया।

(b) Discuss the importance of the *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*.

बृहदारण्यकोपनिषत्, इत्यस्याः महत्त्वम् आलोचनीयम्।

(c) Write an elaborative note on the dialogue hymns of the *R̥gveda*.

ऋग्वेदान्तर्गत संवादसूक्त विषये विस्तृतं व्याख्यानम् एकम्
उपस्थापयतु।

UNIT-II

(Introduction to Classical Sanskrit Literature)

(लौकिकसंस्कृतसाहित्यस्य परिचयः)

Marks : 15

4. Who is the composer of the *Nāṭyaśāstra* ?
नाट्यशास्त्रस्य प्रणेता कः? 1
5. Answer **any two** of the following : $2 \times 2 = 4$
अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखनीयम् :
- (a) Name two prominent dramas ascribed to Bhavabhūti.
भवभूतिविरचितरस्य प्रधान नाटकद्वयस्य नाम लेखनीयम्।
- (b) What are the two *mahākāvya*s of Kālidāsa which are included in the group of *Pañcamahākāvya* ?
पञ्चमहाकाव्यगतं कालिदासप्रणीतं महाकाव्यद्वयं किमस्ति ?
- (c) Name two *Sāttvikapurāṇas*.
सात्त्विकपुराणद्वयस्य नाम लिख्यताम् :

6. Write short notes on **any two** of the following : $5 \times 2 = 10$
अधोलिखितेषु सन्दर्भद्वयविषये टिप्पणी विरचनीया :
किरातार्जुनीयम्, अभिज्ञानशकुन्तलम्, रामायणस्य विषयवस्तु, गीता

UNIT-III

(Introduction to Śāstras)

(शास्त्रविषये परिचयः)

Marks : 15

7. Who is referred to by the term *Sūtrakāra* in Sanskrit grammar ? 1
संस्कृतव्याकरणे सूत्रकार इति पदं कं सूचयति ?
8. Answer **any two** of the following : $2 \times 2 = 4$
अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखनीयम् :
- (a) Give two names of Sanskrit grammarians who belonged to Pāṇinīyan School of Grammar.
पाणिनीयसम्प्रदायगतस्य संस्कृतवैयाकरणद्वयस्य नाम लिखतु।

(b) Write down the names of *two* schools of Indian philosophy.
भारतीय दर्शननिष्ठं सम्प्रदायद्वयं किमस्ति।

(c) Who is the writer of the book, *Sāhityadarpaṇa*? How many chapters are there?
साहित्यदर्पणस्य रचयिता कः? ग्रन्थेऽस्मिन् कतिसंख्यकाः अध्यायाः सन्ति?

9. Write short notes on *any two* of the following : $5 \times 2 = 10$
अधस्तनेषु विषयद्वयमधिकृत्य टिप्पणी लेखनीयाः
रत्नमालाव्याकरणम्, महाभाष्यम्, चार्वाकदर्शनम्, आनन्दवर्धनः।

UNIT-IV

(Origin and Development of Sanskrit Language and Devanāgarī Lipi)

(संस्कृत भाषा तथा देवनागरी लिपिः इति द्वयस्य उत्पत्तिः विकाशश्च)

Marks : 10

10. Answer *any one* of the following : 10
अधस्तनयोः एकस्य उत्तरं लेखनीयम् :

(a) Write a note on the origin and development of the Devanāgarī script.

1 (Sem-1) SAN/G

6

‘देवनागरी लिपिः’ इत्यस्य उत्पत्तिविकाश विषये टिप्पणी लिख्यताम्।

(b) Discuss the stages of the development of the Sanskrit language.

संस्कृत भाषाविकाशस्तर सन्दर्भे आलोचना करणीया।

1 (Sem-1) SAN/G

7